

Telegraful

Organ național-bisericesc

Schimb
Onor. Red. a revistei «Transilvania»
(Str. Șaguna 8) Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Valoarea Concordatului cu Vaticanul

de Dr. I. MATEIU

VI

Regimul averilor

Prin art. XIII din Concordat, Statul Român consacră, în formă legală, dreptul de proprietate al Bisericii catolice asupra unor imense averi, cari nu-i aparținuseră niciodată în trecut. E vorba de marile *latifundii* deținute de Episcopi, Eparhii și capitluri numai cu titlu de *uzufruct*, proprietatea necontestată fiind n Statului. Aceasta era starea de drept în Ungaria.

Am auzit totuș cu surprindere, afirmându-se chiar de pe banca ministerială, că teoria aceea ar fi perimată, deoarece prin posesiunea de sute de ani Biserica și-ar fi câștigat drept de proprietate asupra acestor latifundii. Mare eroare, pentru că doctrina maghiară ne arată, că Statul și-a rezervat în mod expres dreptul de proprietate, precum și un amestec larg în administrarea lor,

¹ Cf. Dr. I. Kosutány, Egyházjog. Ed. III Cluj, 1906, p. 552, 554 și 574, vezi și Dr. Térfi Gy. Vallásügy [colecție de legi]. Budapesta 1911 p. 490.

cum se constată din dispozițiile ordonanței ministeriale Nr. 479 dela 28 Februarie 1890.²

Dealtfel însuși Statul nostru a procedat în acelaș mod, când prin legea de organizare a Bisericii ortodoxe a constituit pe seama Mitropoliilor și Episcopioilor așa numitele «*sesiuni*», din cari «pădurile» pentru trebuințele eparhiale, iar «terenurile de cultură» pentru ale Ierarhilor. Dar le-a dat numai în *uzufruct*, cum spune art. 44: «Mitropoliilor și Episcopioilor, Statul le dă spre folosință, din proprietățile sale»...

Analogia fiind aproape perfectă, e clar, că Biserica nu se va putea considera niciodată *proprietară* a acestor bunuri decât cu învoirea legală a Statului. De ce atunci, regim de favoare pentru o Biserică minoritară?

Printr'o neînchipuită greșală, izvorată din complectă ignorare a problemei, Statul nostru, cu prilejul aplicării Reformei agrare, a socotit aceste latifundii *proprietate bisericască*, plătind uzufructuarilor enorme prețuri de expropriere.

Totuș, eroarea putea fi reparată printr'un simplu articol de lege complimentar, care ar fi

² Cf. Térfi o. c. p. 491.

decretat *restitutio in integrum*. Câte erori de reformă agrară nu s'au rectificat chiar de Comitetul Agrar, când i-au fost semnalate. Cu atât mai vârtos aveau această calitate Corpurile Legiuitoare. Guvernanții însă se spală pe mâni, reproșând Bisericii ortodoxe că nu li-a atras atențiunea la timp. Am putea răspunde cu aforismul «*nemo jus ignorare censetur*». Dar oare Biserica latină e mai puțin vinovată prin faptul, că a retăcut situația de drept a acestor latifundii?

În ori ce caz sunt ani de zile, de când Biserica ortodoxă și-a făcut datoria patriotică chiar dela tribuna Parlamentului, fără însă ca Guvernele să onoreze această intervenție de excepțională gravitate.³ Ultimul strigăt l-au dat cu ocazia ratificării Concordatului. Rezultatul a fost acelaș: *de nul efect*. Căci Statul a perseverat în vechea eroare, mergând acum cu un pas mai departe și consimțind ca toată renta aceasta de expropriere — care întreze suma de 1/2 miliard — să fie concentrată într'un fond unic, numit «*Patrimoniu sacru*».

³ O asemenea intervenție directă s'a produs la Senat din partea P. S. Episcop Roman Ciorogariu.

Statul român contribuie deci, ca, din averea lui, să ia ființă o mare *instituție catolică*, pusă sub conducerea și administrația exclusivă a Episcopioilor catolici. S'a creiat astfel nu numai o redutabilă forță economică, ci și o puternică fortăreață de solidarizare a energiilor catolice, capabile să ia toate ofensivele pentru triumful unor acțiuni, adeseori puțin concordante cu interesele noastre naționale.

În schimb Bisericii ortodoxe, deposedată la 1864 fără nici o despăgubire, de proprietățile sigure venite din danii voievodale, i s'a oferit, prin legea de organizare dela 1925, un «*Fond general bisericesc*» — pe hârtie, fără o contribuție de un ban. Și i se mai cere să ia concurența, cu Biserica «*Patrimoniului sacru*»!

O greșală identică a săvârșit Statul, când a convenit, prin acelaș articol XIII al Concordatului, să treacă *Fondul religios și Fondul de studii* în administrația Bisericii catolice.

Aceste fonduri fac parte de asemenea din *patrimoniul Statului*⁴ și cum ele fuseseră

⁴ Cf. Raportul comisiei parlamentare maghiare din 1872.

FOIȘOARA

La marginea

sărilor vegheaza mama. E asemenea ingerilor. Și ingerii îi slujesc.

Pe firave raze de stele coboară îndemnurile ei de lumină. Le aduc ingerii în poală și mi le așează la căpatătul vieții...

În câmpul luptelor surde, aud mângăleri de îmbărbătare. Sunt ale mamei. Și mâini nevăzute îmi uscă sudoarea din față.

Îmi leagănă gândul și-l crește, pornindu-l spre rosturi mai bune: să amestec zilele mele cu viața firii curate. Ea singură și cunoaște menirea. Să împrumut povață cuminte dela florile câmpurilor. Ele rodesc în tăcere, ferite de larma din târguri.

Și inima să nu mi-o plec în jugul mulțimii orbite. Să fie ea candelă, în care să ardă într'una untul

de lemn al dragostei în slujba Domnului.

Da, mamă dragă, tu veghezi străjuită de doruri, în marginea zărilor.

Ascultă cu înflorare pașii vieții mele și bucuria fi-o vestește răsăritul soarelui. În el strălucește fertsirea vegherilor tale, mie atât de scumpe.

Inima mea sărută dragostea și oboseala străjuiturilor tale de tiece clipită. Z. Sandu.

Cum prețuiesc școlarii cele zece porunci

Sub titlul acesta a publicat o revistă cehă din Praga «Přítomnost», în Iulie 1929, un articol interesant din peana unui pedagog, dl Plachy.

Pedagogul ceh voia să știe ce influință au în zilele noastre cerințele etice, exprimate în cele zece porunci

religioase, voind să stabilească bazele morale ale tineretului din epoca noastră.

Ca să ajungă la rezultate satisfăcătoare, a lansat un chestionar între copii și tineri (fete și băieți) dela 10 până la 20 de ani, în clasa a 5-a populară, apoi în cele următoare ale școalelor civile de băieți și fete, și între elevii celor patru ani ai Institutului pedagogic din Praga, cu totul la 410 elevi, dintre cari 224 băieți și 186 fete. Răspunsul la chestionar trebuia să fie dat în decurs de 20 de minute, anonim, pe hârtiuțe, astfel ca elevul să nu se rușineze sau să aibă teamă de bătaia de joc a camarazilor săi.

Nu li s'a dat elevilor nici timp de răsândit în pauze, ca să nu fie influințați unul de altul.

Cum li s'a evidențiat importanța chestionarului? Li s'a spus: Viețuirea împreună a oamenilor cere să se dea

impăcați cu o anumită ordine. Această ordine e determinată de porunci și oprești, pe care ori cine trebuie să le urmeze și ducă în îndeplinire, ca să fie om desăvârșit moralicește. Cântărești importanța poruncilor cetite, pentru desăvârșirea morală a omului. Ceeace credeți că este cea mai însemnată poruncă, însemnați-o cu cifra unu și așa mai departe.

Cele zece porunci le-a schimbat pedagogul întru câtva, precum urmează: 1. Să n'ai alți Dumnezeu afară de mine. Să crezi într'un singur Dumnezeu, să-l cinstești și să-l iubești! — 2. Să nu iai în deșert numele Domnului Dumnezeului tău! — 3. Adu-ți aminte de ziua Sâmbetii și o cinstește! — 4. Să cinstești pe tatăl și pe mama ta! — 5. Să nu ucizi! — 6. Să nu fi desfrânat! — 7. Să nu furi! Fii cinstit! — 8. Să nu aduci mărturie strâmbă față de deapropoalele tău! Spune adevărul! Nu pângări

creiate pe vremuri de Ungaria pentru susținerea și expansiunea *catolicismului maghiarizant*, era necesar ca *România* să examineze, dacă averea ei mai poate fi pusă în slujba unor asemenea scopuri, sau trebuie să-i dea destinația impusă de imperativele *unității noastre naționale*?

Dimpotrivă, noi am devenit subit așa de generoși, încât le-am dat pe mână chiar și *administrația Fondurilor*, drept pe care *Catolicii* l-au reclamat decenii de-a rândul în Ungaria *catolică*, fără să li se acorde vr'odată de către nici unul din guvernele maghiare.⁶

Dacă Statul nu și-a rezervat nici un fel de participare măcar la administrarea averilor, cari constituie proprietatea sa, nu-i mirare să vedem, că intervenția lui este cu totul absentă în ceea ce privește patrimoniul și fundațiunile exclusiv *bisericești*. Art. VIII din Concordat o spune lămurit, că «Episcopii vor avea *deplină libertate* în exercițiul funcțiilor eclesiastice și în *gubernarea Diecezelor lor proprii*». Deasemenea art. XIV enunță, că *proprietățile școalelor*, instituțiilor de educație și de pietate «vor fi administrate prin *autoritățile diecezane*» după prevederile dreptului comun. Singurul drept ce și-l rezervă Statul nici nu se găsește în Concordat, ci în *Legea Cultelor*, când în art. 12 cere autorizația Guvernului pentru achizițiunile cu titlu *gratuit*. Dar nici măcar aceasta nu este o dispoziție originală, căci o prevede de mult Codul civil român în art. 811 și 817.

Să vedem, în paralelă, cum au procedat alte State concordatate. Iată de pildă *Italia*, care prin art. 30, 31 și 32 ai convenției sale, și-a asigurat o

⁶ Dr. Hanuy Fr. Hetvenéves küzdelem az autonómiaért, Budapest, 1918 p. 78.

serie de drepturi în ce privește regimul averilor catolice. Pentru a cunoaște sensul adevărat al acestor articole, vom da cuvântul lui *Mussolini*, care declară în expunerea de motive: «*Statul*, căruia art. 30 îi rezervă dreptul de a autoriza achizițiile cu titlu *oneros*⁶ ale tuturor instituțiilor bisericești și religioase, va avea puțința să împiedice formațiunea unei noi proprietăți de mână moartă. Art. 30 conservă pe seama Statului dreptul de a *interveni* în gestiunea patrimonială a beneficiilor bisericești și în toate actele care derivă din simpla lor administrare. În consecință, Statul păstrează față de organizațiunile bisericești trei drepturi fundamentale; 1. acela de a le recunoaște potrivit regulilor stabilite de legile civile; 2. acela de a autoriza orice cumpărare de bunuri; 3. și în sfârșit acela de a autoriza actele depășind simpla administrație și de a interveni în remiterea bunurilor în ceea ce privește beneficiile «congresuale».⁷

Seminarul monahal dela mănăstirea Cernica, înființat înainte cu câțiva ani de I. P. S. Sa Patriarhul Miron, s'a inaugurat Dumineca trecută. De față au fost I. P. S. Patriarh Regent, reprezentanții ministerului cultelor, conducătorii seminarului cu toți seminarisții și un mare număr de evlavioși.

Număr festiv. În anul ce se apropie, 1930, *Revista Teologică*, ce apare în Sibiu, intră în al 20-lea an de existență. Redacția revistei anunță, că a luat toate măsurile pentru a scoate, cu acest prilej, un număr festiv, cu bogat cuprins. On, colaboratori sânt rugați să-și trimită manuscrisele până cel mai târziu în Decembrie 1929.

⁶ Această rezervă justificată era prevăzută și în proiectul nostru pentru *Legea Cultelor*, dar intervenția confesiunilor minoritare a reușit s'o înlăture.

⁷ Vezi *Devoghel* o. c. p. 302.

Desființarea ministerului cultelor

Am fost cel dintâi ziar bisericesc, în coloanele căruia s'a spus lămurit, că desființarea ministerului cultelor, hotărâtă de guvernul actual, constituie o mare greșală, cu atât mai vârtos că în timpul de nouă ani, de când departamentul cultelor a funcționat ca departament deslipit de al instrucțiunii, și-a dovedit d'ajuns necesitatea existenței sale în marea luptă culturală a neamurilor.

Am susținut și susținem, că lovitura ce se dă prin suprimarea acestui minister, se îndreaptă cu deosebire împotriva sfintei noastre biserici ortodoxe a celor 12 milioane de credincioși, cari nu pot să primească în tăcere atacul moral ce li s'a pregătit.

Dacă titularul ministerului cultelor a fost, după toată dreptatea și cuviința, totdeauna un *ortodox*, — în puterea cărui motiv astăzi, în al nouălea an de existență a ministerului, el trebuie deodată desființat spre jignirea bisericii dominante prin constituție?

Această biserică nu poate decât să desaproabe și să osândească neașteptata suprimare a ministerului de culte.

Noi sperăm, că dacă nu s'a făcut la timp, măcar în ceasul al 11-lea Inalta Regentă va împedea această desființare. —

La aceleași încheeri vedem că ajunge și seria de câteva articole, apărute de curând în ziarul *Curentul* și semnate de dl Ioan Gh. Savin.

Eată concluziile sale:

«Desființarea ministerului de culte nu poate fi nici în interesul statului și nici în cel al bisericii. Mai mult, măsura primejduiește interesele amândurora. În ce privește biserica ortodoxă ea trebuie să ia poziție hotărâtă contra ei. Și aceasta cu toată autoritatea pe care i-o dă întreg tre-

cutul ei, adânc săpat la temeliiile statului, și cu toată greutatea pe care i-o dă reprezentanța imensei majorități a neamului românesc».

Este astfel cu desăvârșire greșit și fals, când după asemenea încheeri, în același articol din *Curentul* se afirmă, că «în lagărul ortodoxiei domnește o stranie confuzie» cu privire la susținerile menționate. Se știe preciz că nu există «confuzia» pomenită. Dacă se credea sau se insinua «în multe cercuri» — cum scrie autorul articolelor din *Curentul* — că I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului «*ar fi unul dintre inspiratorii și partizanii desființării*», acele «multe cercuri» au avut ocazie să afle, că adevărul este tocmai dimpotrivă și că insinuarea făcută la adresa Inaltului chiriarh aparține domeniului fantaziei.

Congresul național bisericesc, convocat în sesiune ordinară pentru ziua de 18 Noembrie a. c. va desbate, credem, și chestiunea desființării ministerului de culte.

Incolo, subseriem bucuros concluziile confratelui, când declară la sfârșitul articolelor sale, următoarele:

«De hotărârile ce le va lua congresul în această chestiune va trebui să țină seamă și guvernul, ori care vor fi fost intențiile lui la desființarea ministerului. În caz contrar, ar însemna să se opună față unei cerinți exprimate de biserica ortodoxă întregă, — și desființarea ministerului, prezentată până acum ca o simplă comprimare din motive bugetare, ar apărea ca o acțiune față și tendențios îndreptată contra bisericii ortodoxe... Lucrul ar fi bizar și nespun de trist pentru biserica, care în decursul aceluiaș an recoltează două înfrângeri: încheierea concordatului, care chiar necesar (?) statului, constituie un triumf al catolicismului, și desființarea ministerului cultelor, care e o nouă înfrângere a ortodoxismului».

bunul nume și cinstea deaproapelui tău! — 9. Să nu poțtești nevasta deaproapelui tău! Fă ca să stăpânească în căsnicie credința și curăția! — 10. lubește pe deaproapele tău ca pe tine însu-ți. — 11. Îndeplinește cu conștiințiozitate datorințele meseriei tale! (Va să zică: trei porunci religioase și opt laice — cunoscute din orele de religie).

Eată rezultatul obținut în școale:

Porunca	Clasa 5 pop.	Școala civilă	Inst. pedag.
1.	1-3-2	2-2-2	9-7-9
2.	5-2-5	8-8-8	10-10-11
3.	6-8-7	9-9-9	11-11-11
4.	8-1-1	1-1-1	1-1-1
5.	2-5-3	3-5-4	5-5-5
6.	7-9-9	10-11-10	7-8-7
7.	4-4-4	4-3-3	6-6-6
8.	8-6-6	6-4-6	4-4-4
9.	11-10-10	11-10-11	8-9-8
10.	9-7-8	7-7-7	3-3-3
11.	10-11-11	5-6-5	2-2-2

Rubrica întâi ne arată media răspunsului băieților, a doua cifră media

răsp. fetelor, a treia cifră media răspunsului băieților și fetelor.

«Rezultatul îl comentează pedagogul ceh astfel: «Din rezultatul obținut la diferitele clase s'au putut constata convingerile etice ale tinerimii de aceeaș vârstă din aceeaș clasă și schimbarea convingerilor etice cu vârsta crescândă. Te uimește unitate convingerii în privința celor mai însemnate porunci. În toate clasele a fost aleasă porunca a 4 a în primul rând, cu excepția băieților din cl. 5, cari au înșirat-o în rândul al 3-lea. Este rezultatul acesta efectul creșterii școlare, care se ocupă așa de des în «Educația cetățenească» cu relația copilului față de părinți? De remarcat este și regularitatea la porunca a 11-a care înaintază repede dela locul al 10 și al 11-lea la al 2-lea.

Și acesta este un punct luminos al creșterii. Prețuirea poruncii a 10 crește și cu vârsta mai înaintată, cel

mai tineri accentuiază mai mult porunca a 5 și a 7, elevii mai vârstnici exprimă cu îndeplinirea poruncii a 10 calea sigură la adevărata conviețuire omenească. Dacă consideră elevul școlii civile furtul și elevii Institutului pedagogic minciuna ca ceva mai grav decât omorul, este a se atribui, pare-se, faptului că omorul este, relativ, anormal psihicește, câtă vreme se întâlnesc la fiecare pas cu hoția și cu prefăcătorii (minciuna). Porunca a 6 și a 9, în urma conținutului lor, nu sânt accesibile înțelegerii depline a copilului și de aceea le găsim la elevii școlii civile în rangul al 10, resp. al 11-lea.

Până aici pedagogul ceh.

Întrebăm: n'ar fi cu cale ca și la noi să se cerceteze astfel, din când în când, sufletul tineretului nostru? Ce rezultate am recolta noi? Mai cu seamă la punct 8: «Nu pângări bunul nume și cinstea deaproa-

pelui tău», la punct 10: «lubește pe deaproapele tău ca pe tine însu-ți!»

Am putea ajunge la rezultate edificatoare, cum ne judecă tinerii, pe cei mai vârstnici, chemați să le dea exemple. H. P. P.

Din viața lui Nestor Ioanovici, episcopul Aradului, 1767—1830, schiță de Dr. Gh. Ciuhandu, consilier referent eparhial, Arad, tip. Diecezană, 1929. — Broșură de 56 pagini. Prețul 40 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

«Misionarul». În Chișinău apare revista: «*Misionarul*», sub îngrijirea unui comitet de misionari. Revista publică articole de specialități în combaterea propagandei sectare. Costă 300 lei anul. Se recomandă spre abonare tuturor preoților cari duc lupta cu sectarii în parohiile lor.

Aniversarea nașterii M. S. Regelui Mihai I

În 25 Octombrie a. c. Majestatea Sa regele nostru Mihai I a împlinit etatea de 8 ani.

Cu dragoste și bucurie s'a prăznuit această aniversare în toată țara, ridicându-se rugăciuni fierbinți către Cel Atotputernic pentru îndelunga viață a Majestății Sale.

Din acest prilej orașul Sibiu a fost frumos pavozat cu drapelul național.

Serviciul divin în biserica catedrală a fost celebrat din partea P. S. Sale arhiepiscopul Vasile cu numeroasă asistență, în prezența dlor ofițeri din garnizoana Sibiu în frunte cu dl general Mihaescu și a șefilor autorităților civile în frunte cu dl prefect Dr. C. Ștefan, a elevilor și profesorilor Seminarului și Academiei noastre teologice și a unui număr însemnat de credincioși.

Înainte de catedrală era postată o companie a Școlii militare de infanterie în frunte cu muzica militară și cu drapelul, care a dat onorurile militare.

După ieșirea din catedrală dl inspector de armată de corp general Mihaescu prin o remarcabilă cuvântare adresată soldaților a scos în relief legătura dintre dinastie și poporul român, accentuând că în Majestatea Sa regele Mihai I, poporul român, și a pus toată nădejdea. Îi dorește viață lungă și rodnică.

A primit apoi defilarea elevilor Școlii militare.

Cântărețul „unirii”, Andrei Bârseanu dus la groapă, în Brașov

Andrei Bârseanu a fost chemat de soartă să ne vorbească din nou, după șapte ani de odihnă în cripta familiei Boiu, din cimitirul central al Sibiului: trupul său, cât a mai rămas, a fost luat din criptă și dus, cu toată cinstea cuvenită, în ziua de sf. Dumitru, la Brașov.

O mutare dureroasă, pentru pierderea ce o are Sibiul, un câștig pentru Brașovul, unde Andrei Bârseanu și-a petrecut anii cei mai fericiți ai vieții, ai maturității sale, în apropierea nemijlocită a semintelor Andrei Murășanu, alui Ioan, Meșotă, Dr. Nicolae Pop, Virgil Onișiu și nu departe de de Dârstele-Brașovului, unde își dorm somnul de veci cei ce i-au dat viață.

Mort în capitala țării românești întregite, chiar și după moarte colindă Andrei Bârseanu în apostolat printre noi, aducându-ne aminte, ca o blândă și elocventă muștrare, cum ar trebui să fie în zilele noastre o viață plină, o viață adevărată, adusă ofrandă pe altarul neamului și al culturii umane, spre binele tuturor.

Sicriul care conținea corpul nensuflețit al marelui defunct învâlit în mândrul nostru tricolor a fost așezat în fața capelei din cimitirul orașului.

Pe sicriu a fost depus un număr mare de cununii din partea autorităților, din partea familiei și a stimătorilor defunctului.

În jurul sicriului se afla văduva marelui defunct Catinca Bârseanu, clerul sibian în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, un însemnat număr de ofițeri din garnizoană în frunte cu dl general Găvănescul, reprezentantul Academiei române dl Alexandru Lăpedatu, reprezentantul guvernului dl prefect Dr. C. Ștefan, membrii comitetului central ai Asociațiunii, profesorii din Sibiu în frunte cu dl inspector I. Bratu, deputațiunea profesorilor și a elevilor dela gimnaziul

«Andrei Bârseanu» din Dicioșanmărtin condus de directorul Ioan Vulcuțiu, elevii tuturor școlilor din Sibiu și un număr mare de domni și dne din societatea Sibiului.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae cu mare asistență a oficiat un solemn parastas pentru odihna sufletului răposatului în Domnul A. Bârseanu.

Cântările funebre au fost executate de corul Academiei noastre teologice.

După terminarea serviciului divin prima cuvântare a ținut o I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae înfățișându-le marea personalitate a defunctului, inteligență rară, inima nobilă și prodigioasa activitate dezvoltată timp de 40 de ani pe toate terenurile noastre publice. Exprimând o prea frumoasă dorință oratorică: să fie purtat, în mod serbătoresc, trupul nensuflețit al cântărețului imnului «Pe al nostru steag e scris unire» prin toate ținuturile României întregite, ca să însuflețească — prin prezența sa — inimile, ca să aducă aminte generației de astăzi, ce va să zică devotament pentru o cauză dreaptă, perseverență pe cărări luminoase, idealism în mijlocul valurilor turbate de materialism.

După I. P. S. Sa a vorbit în numele județului Sibiu și al guvernului dl prefect Dr. C. Ștefan, în numele Academiei române dl profesor de universitate Alexandru Lăpedatu, în numele Asociațiunii vicepreședintele ei Dr. Gh. Preda, în numele ministerului instrucțiunii publice inspectorul gen. Victor Păcălă, în numele școlilor dl inspector I. Bratu, în numele gimnaziului «Andrei Bârseanu» din Dicioșanmărtin directorul Ioan Vulcuțiu și în fine un student al liceului «Gh. Lazăr».

Sicriul și cununile au fost așezate în carul mortuar urmat de întreaga asistență, iar la ieșirea din cimitir a fost așezat într-un camion automobil și transportat la Brașov.

În ziua de 27 Octombrie a fost depus în cripta familiară din Groaverii Brașovului.

În veci amintirea lui!

Dela Asociația clerului „Andrei Șaguna”

Nr. 4/1929.

CONVOCARE

Conform art. 10 din Statutele Asociației «Andrei Șaguna» a clerului Mitropoliei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, convocăm

Al nouălea congres ordinar ca congres misionar

pe zilele de 6 și 7 Noembrie 1929 în Alba-Iulia, cu următorul

PROGRAM:

A) Miercuri, 6 Noembrie:

1. Ora 9, Slujba sfintei liturghii, cu predică și chemarea Duhului sfânt. (Catedrala Incoronării).

2. Ora 11, Deschiderea Congresului prin președintele Asociației și salutul autorităților și al delegațiilor diferitelor societăți. (Sala Teatrului I. L. Caragiale).

3. Ora 13, masă comună.

4. Ora 15, a) Predica pentru zilele noastre, (Pr. I. Imbroane), conferință cu discuții; b) Spovedania ca mijloc de păstorie sufletească (I. P. C. Arhimandrit Policarp Morușca), conferință cu discuții.

5. Ora 20-30, Concert religios și conferință publică.

B) Joi, 7 Noembrie:

6. Ora 9, a) Raportul comitetului central; b) Eventuale propuneri, interpelări etc.; c) Alegerea noului

comitet central; d) Închiderea congresului. —

Delegații despărțămintelor, precum și toți cari doresc să participe la Congres, sânt rugați să se anunțe din bună vreme părintelui protopop A. Baba, Alba-Iulia.

Membrii Comitetului central se întrunesc în ședință Marți, 5 Noembrie a. c., ora 18 (la păr. prot. A. Baba). În aceeași zi la ora 19 va avea loc o consfătuire a membrilor prezenți ai Asociației.

Delegații organizațiilor preoțești și ai societăților culturale din toată țara sânt bine văzuți.

Sibiu, 5 Octombrie 1929.

Prof. Dr. Gh. Ciuhandu   Prof. N. Colan
președinte.   secretar.

Asociațiunea Clerului „Andrei Șaguna” Secția Sibiu

Prin aceasta convocăm adunarea generală a Secțiunii Sibiu a Asociațiunii Clerului «Andrei Șaguna», pe zilele de 12 și 13 Noembrie a. c. în Petroșani.

Ordinea de zi:

Marți 12 Noembrie ora 8 a. m. Sfânta Liturghie în Biserica din Petroșani. După S-ta Liturghie:

1. Deschiderea adunării generale.

2. Raportul general despre activitatea secțiunii în anul 1928. Masă comună.

3. La ora 15 (adică 3 p. m.) citirea temelor:

a) Serviciul liturgic. S-ta Liturghie din punct de vedere simbolic, dogmatic și istoric. P. C. Protopop Iuliu Josan.

b) Sta Liturghie ca Serviciu dumnezeesc pentru popor, P. C. Protopop Vasile Stoicanea.

c) Sta Liturghie ca Serviciu pentru tineret, P. C. Protopop Dumitru Secărea. Seara la ora 18 și jumătate scurtă privighere în biserica din Petroșani cu cântări corale și cu cuvântări ocazionale, pentru popor.

Ora 20: cină comună.

Miercuri ora 8 a. m.:

d) Personalitatea preotului în activitatea pastorală-misionară, P. C. Protopop Doctor Vasile Oana.

4. Diverse.

5. Propuneri, închiderea adunării.

Luni 11 Noembrie ora 8 seara: conferință intimă a Comitetului și a membrilor prezenți ai Asociațiunii, la Oficiul Protopopesc Ortodox din Petroșani. Membrii Asoc. Clerului secția Sibiu sânt rugați a veni în număr complet la adunare anunțându-se până la data de 3 Noembrie a. c. P. C. Protopop Ioan Duma, Petroșani, spre a fi încartiruiți.

Propunerile eventuale trebuie anunțate Prezidiului cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Sibiu, 24 Octombrie 1929.

Președinte   Secretar
Dr. Aurel Crăciunescu   Ioan Bănda
paroh.

La Alba-Iulia

Un cler misionar cât mai bine pregătit este o necesitate în toate timpurile și în deosebi astăzi în mijlocul frământărilor de refacere și consolidare socială.

Este datoria preoțimii noastre ortodoxe de a nu fi întru nimic mai pe jos de preoțimea celorlalte confesiuni din țară, și de a folosi orice prilej pentru a se desăvârși în munca pastorală ce o așteaptă.

În consecință îndemnăm și rugăm pe toți Cucernicii și Prea Cucernicii slujitori ai altarului din mitropolia ardeleană să participe neapărat la al nouălea congres ordinar convocat pe zilele de 6 și 7 Noembrie a. c. la Alba-Iulia.

INFORMAȚIUNI

† Ioan Henteș, ofițer al ordinului «Steava României», avocat, magistrat l. p. și fost prefect al județului și orașului Sibiu, a încetat din viață în com. Cuci, județul Turda, în etate de 68 ani, în ziua de 22 Octombrie 1929 în Sibiu în cimitirul central, la ora 4 p. m. Prin cuvântările: părintelui protopop E. Cioran, a dlui prefect Dr. Ștefan, și a dlui Dr. Bărbat în numele funcționării, s'au scos la iveală după vrednicie activitatea sa rodnică și binecuvântată, precum și multiplele sale merite de bun și devotat funcționar, de bun român, în viața-i publică de peste 40 ani ca pretor, asesor orf., consilier ministerial, avocat, magistrat. Odihnească în pace!

Propagandă culturală. Conducătorii despărț. Sibiu al «Astrei» au început din nou propaganda, Duminică, în 20 Octombrie. Comuna aleasă a fost Roșia. Poporul a așteptat pe trimișii «Astrei» în fața școlii, în frunte cu președintele cercului cultural din Roșia, păr. Bănda. În una din sălile școlii curate și prietenoase s'a ținut șezătoarea culturală. Au vorbit următorii: dl v.-prez. al despărț. jud. Sibiu al «Astrei», medic primar Dr. L. Ionașiu (despre «Astra» și sfera ei de activitate), secr. despărț., dl fost revizor școlar I. Dragomir (conferință despre bunătate), secr. lit. al «Astrei», Dr. Horia Petra Petrescu despre «Astra», despre Andrei Bârseanu, și lectura din Zaharia Bărsan. Corul școlar, copiii grădinei de copii au declamat și cântat drăgălaș. Părintele Bănda a mulțumit în numele popoarelor și a «cercului cultural». La răspuns Dr. L. Ionașiu. Ascultătorii au fost foarte mulțumiți, judecând după aplauze și după atmosfera din sală. Dovada cea mai bună că în Roșia au dat roadă sfaturile «Astrei» este că cercul cultural numără 60 de membri activi (cu câte 50 de lei cotizație anuală) și că se vor înscrie pe viață: comuna, biserica, școala și câțiva poporeni. Laudă conducătorilor!

La internatul Teologic din București, Str. Radu-Vodă 24 bis, este vacant postul de econom pe ziua de 15 Noembrie. Se caută bărbați necăsătoriți, de religie ortodoxă cu 4 clase secundare. Leafa lunară Lei 3745.—, locuință și întreținere completă. Cererile cu actele necesare se vor adresa: Directorului Dr. I. Matelu.

Nr. 8461

(138) 3—3

Concurs

La Academia teologică ortodoxă «Andreiană» din Sibiu, este vacant un post de spiritual, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Dela concurenți se cere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificare preoțească.
5. Adevărită despre serviciul de până acum.
6. Alte eventuale documente.

Preferiți vor fi preoții necăsătoriți ori văduvi.

Spiritualul va avea locuința și întreținerea în institut, precum și un salariu lunar de Lei 8184, plus eventuale gradații, la care cel ales va avea drept conform anilor de servicii.

Cererile sânt a se adresa Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe rom. de Alba-Iulia și Sibiu.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 12 Oct. 1929.

Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Nr. 404/1929

(136) 3 - 3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ioan Radu din parohia de clasa a II-a Alma, protopopiatul Târnava mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Jumătate din toate venitele parohiale.
2. Jumătate din sesia parohială constatatoare din 22 jugăre arător și fânaș.
3. Echivalentul salariului de capelan se va achita din salariul parohului până când se va întregi dela stat.

Concurenții îndreptățiți la acest post își vor înainta cererile oficiului protopopesc Târnava mare în Biertan, provăzute cu documentele prescise, și în termenul indicat se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a cuvânta și a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Târnava mare.

Biertan, la 8 August 1929.

Nicolae Gheaja
adm prot.

Dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400—

Călăuza agricolă

de prof. **D. Comșa**, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemânatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I Economia câmpului e 90 lei, tomul II Pomaritul și Vieritul 50 lei și tomul III Legumăritul și Florăritul 60 lei. Tus trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandare 20 lei.

Comenzile adresate autorului prof. D. COMȘA în Sibiu sau Librăriei Arhiepiscopiale se execută prompt, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs.

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de **E. HODOȘ**. Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhiepiscopială, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

Memoriile unui duhovnic, studiu pastoral scris de Păr. Prot. **Vasile Gan**, Lucrarea este proprietatea conferenței preoților din tractul Lupșa. Venitul ei este destinat fondului de propagandă religioasă. Ceice își procură acest instructiv volum, servesc cauza cultural-religioasă, și, pe lângă aceasta, au înșiși folos în citirea lui. Se vinde cu 100 lei la Librăria Arhiepiscopială, Sibiu.

A apărut:

Povătuitorul Creștinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Popescu

o minunată cărtică de rugăciuni și povești despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20, plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopială, Sibiu

Cântările bisericești

după melodiile celor 8 glasuri ale sf. biserici ortodoxe, culese, puse pe note și aranjate de

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 100, plus spesele poștale Lei 15

Cântări funebre

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopială:

Introducere în sfintele cărți**ale Testamentului Vechiu**

de Arhipresviterul-Mitrofor Dr. **VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400—. La comanda se alătură Lei 20— pentru spese poștale.

Dela Librăria Arhiepiscopială se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pușcariu. Prețul Lei 100, plus spese de postă Lei 15

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30— + spese Lei 5—. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

A apărut în ediție nouă și se află la Librăria Arhiepiscopială din Sibiu:

Teologia practică**Liturgica bisericii ortodoxe**

cursuri universitare

de

Dr. Vasile Mitrofanovici

fost profesor p. o. teologia practică la facultatea teologică din Cernăuți

Prelucrate, completate și editate

de

Prof. Dr. Teodor Tarnavschi

și acum din nou editate și complete

de

Dr. în teologie și filozofie

Nectarie Nicolae Cotlarciuc

arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei
fost profesor universitar pentru Teologia practică

Prețul Lei 650—, plus spese poștale Lei 30—

La Librăria Arhiepiscopială se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25—, plus spese poștale Lei 10—

Dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu se pot comanda următoarele odoare bisericești:

Potire

Disc și Steluță

Cădelnițe

Candele

Chivot

Copie

Lingurițe

Cruci

Cruciulițe

Cununi

Căldărușe cu mătăuz

Clopoțele pt. altar

Cănuțe pt. Sf. mir

Garnitură pt. bolnavi

Prapori

Toate aceste odoare bisericești sânt din Alpaca (Argint de China) aurite și foarte frumos executate, cu prețuri moderate.

A apărut cartea binevenită:

MIC DICȚIONAR

cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, provincialisme ș. a., pentru școli și particulari, de **E. HODOȘ**. Un volum de 216 pagini. Prețul 120 lei, și porto poștal 20 lei recomandat. De vânzare la Librăria Arhiepiscopială, Sibiu